

„...אולם הפלה מלאכותית עלולה להפוך את האשה לעקרה לכל ימי חייה!“

מנסים לטפל במקרים כאלה?

כמובן. ישנו טיפול. אך רק במקרים מעטים הוא מצליח. ד"ר אשרמן, איך אפשר להוכיח שהעקריות נובעת באמת מן ההפלה המלאכותית?

אם לא נמצא שום גורם אורגני לעקריות, יש לנו רשות לקשור שתי תופעות אלה יחד. רק אם נמצא גורם נוסף אפשר לסקר בכך.

אם זה עניין פסיכו-סומאטי, האם ייתכן ריפוי פסיכולוגי?

כן, אתה צודק. זה עומד על הפרק.

כאיזו שיטה מנסים לתת טיפול כזה?

יש גסיונות של ריפוי על-ידי פסיכואנליזה.

האם אדם בעל מעמד מדעי מוכר כבר טען שהצליח בדרך זו?

כן, ישנם הטוענים כך. אומנם קשה להוכיח. ישנה כבר ספרות על כך, אומנם צעירה. זה ענף של מדע הנמצא עדיין בהתפתחותו הראשונה.

כך שעודל להיווצר מצב בעתיד, בו לא יהיה עוד נזק בהפלות מלאכותיות?

יש תקווה כזאת. אבל כפי שאמרתי, כל זה עוד נמצא בחיתוליו הראשונים. זה עוד ענף צעיר מאד.

ד"ר אשרמן, נקח נא את המקרה הרגיל. צעיה רה נכנסה להריון, ומשום מה אינה יכולה להת-תן. האינך חושב שבמקרה זה השיקולים הם סוציאליים והנפשיים יכולים להצדיק הפלה, עם כל השליכה שבה?

יש מצבים מסובכים מאוד. אין אנחנו מלאכים. כל מקרה דורש שיקול מיוחד.

כך שגם אתה אינך מציב כלל ברזל בל-יעבור, מובן שלא. אולם מחובתנו לשאת את הדעות הנכונות ל-חך חוגי-הנוער. זה יותר חשוב מאשר לשאת בצרה עצמה.

אינך חושב שזו הוכחתו של ציבור הרופאים? כן. ישנה אגודה בינלאומית של הורות מתוכננת. ארץ כמו הודו, בה יש בעייה של ריבוי עצום של האוכלוסיה, פנתה לאו"ם בבקשה שישלח לה מומחה שיעצ לה בענינים אלה. שלחו לשם רופא יהודי מניו-יורק, ד"ר אברהם סטון.

אתה חושב שהחוק הישראלי כשטח זה אינו מתאים?

החוק בהחלט אינו מתאים. לכן גם אין כל התחשבות בו. באיזה כיוון היית מצייע לתקנו?

היו הצעות שונות. זהו שאלה קשה מאוד. שום ארץ בעלת נסיון תחוקתי עדיין לא פתרה אותה.

אתה חושב שיש לתת למישהו את הסמכות להחליט בכל מקרה אם השיקול הסוציאלי ש-קול כנגד השיקול הרפואי?

כן. המציאות היא כזו. הסמכות הייתה צריכה להיות בידי ועדה מעורבת, מורכבת מכמה גורמים.

כגון?

כגון רופא-נשים, פסיכיאטר, עובד סוציאלי.

אני מבין שכיום בכלל אין מפעילים את החוק האוסר הפלות מלאכותיות.

נכון. החוק אינו מופעל.

האם ישנה בכלל אפשרות לדעת מראש על איזו אשה תשפיע ההפלה לרעה?

לא. זה לא עניין של גיל או של התפתחות. אנחנו רק יודעים שקלקל ההריון הראשון הוא הרבה יותר הרה סכנית מאשר ההריון השני. אצל אשה שכבר גמרה את התוכנית שלה, שילדה למשל שלושה ילדים, זה לא כל כך חשוב.

ובאותם המקרים בהם יש פגיעה בפריון, אין הפעעה אחרת לבריאות האשה?

אין. זו רק פגיעה בפריון. אך בעיית העקריות היא עצומה. הנשים מתדפקות על כל הוללות. עולמן כאילו נהרס. ביחוד כשהן יודעות שזרקו בקלות את תוחלתן להיות לאמהות. לפע-מים יש גם תוצאות גופניות, כגון מחלות-נשים, כאבים, א-סדרים בחוטה. זה לא מתבטא באחוזים גדולים.

האם תופסת ישראל מקום חשוב בחקר ה-עקריות בעולם?

כן. ישנו ארגון עולמי לחקר הפריון והעקריות. זהו גוף עצמאי. שלושה ישראלים נמנים עם בעלי התפקידים בארגון זה. אנו מקיימים עמו קשר הדוק.

ד"ר אשרמן, האם ישנה בכלל הסכמה בין ה-רופאים החשובים ביותר בעולם על תוצאות ההפלות?

השאלה לא נחקרה די צרכה. יש פשוט אדישות. הייתי אומר שבשביל רופאים רבים אין זו בעיה הנראית להם "סא-לוגית". זהו השוק השחור של הרפואה. איש אגו חודר לשם.

האם ישנן ארצות בהן ההפלות הן חוקיות?

לא אוכל להגיד. ברוסיה אסרו אותן איטור חמור. יש ארצות בהן יכולות ועדות ציבוריות לתת היתרים, כמו באר-צות סקנדינביה. אך איני יכול לומר זאת בבטחון.

קראנו שבשווייץ אמר רופא ידוע שההפלה המלאכותית אינה מביאה נזק לבריאות האשה, ושהיא עדיפה על לידה הגורמת לזעזועים חב-רתיים. מה דעתך?

אני בטוח שאין זה נכון. ההפלה המלאכותית מזיקה. אומנם

ד"ר יוסף אשרמן

ד"ר יוסף אשרמן, ראש המחלקה הגניקולוגית של בית-החולים העירוני, הדסה" בתל-אביב, השמיע לא מכבר את קולו בפעם נוספת נגד ריבוי ההפלות המלאכותיות במדינה. לפי בק-שת המערכת, קיבל דראיון ממושך את נציגו, העולם הזה" כדי לגלות את דעתו בענין זה. להלן הדו"ח הקצרני של הראיון שניתן בביתו.

לא בכל המקרים גם לא במחצית, אבל באחוז גבוה למדי של המקרים.

מהו הנזק בדיוק?

במקרים מעטים זה גורם למחלות ממש. למשל, המנתח פוגע בדפנות-הרחם במאמצו לא להשאיר זכר לעובר, וזה משאיר נזק תמיד. ישנם מקרים שדפנות-הרחם נדבקת זו לזו, כך שהאשה מאבדת את הוחסת והופכת עקרה. מקרים אלה אפשר לתקן. אולם חשוב יותר שיש מקרים רבים בהם אין האברים נפגעים באופן אורגני, ובכל זאת יש עקריות, או נטייה להפלות סביעיות בהריונות הבאים. זה כבר אחוז גבוה, המתקרב לשליש המקרים.

מה הסיבה לכך? האם ישנו הסבר סופי?

מניחים שזה עניין פסיכו-סומאטי. עניין נפשי וגופני כ-אחד. זהו מעין תסביך-אשמה מצד האשה. באיזה מקום מתחת לקליפת המוח פועלת ההרגשה שהיא בגדה באמהות שלה. זה עניין מסובך. כנראה שישנה השפעה של הנפש על מנגנון-הלידה. כך יש מקרים רבים מאוד של הריון מחוץ לרחם, לפני הכניסה לרחם. גם זה בא לעתים קרובות מאוד בעקבות הפלות.

ד"ר אשרמן, מהו מספר ההפלות המלאכותיות המבוצעות במדינה? האם ישנה אומדנה מוס-מכת?

יש לי הרגשה, אך לא יותר מהרגשה, שהדבר נפוץ מאוד. אין על כך מספרים והלכחות. הניתוחים נעשים בסתר.

אולם כשמכניסים אשה לבית-החולים, שזא-לים אותה אם היתה לה פעם הפלה מלאכותית? זה נותן לכם מושג על ריבוי המקרים?

אני בעצמי רכתי מסקר כזה למען אחת מעבודותי. שאלתי כל אשה שפנתה אלי כאן, בביתי, אם עברה פעם הפלה מלא-כוח"ת. שאלתי 2196 נשים. כמחציתן היו ישראליות, האחרות באו מחוץ-לארץ. 500 מהן אמרו שעברו הפלות מלאכותיות.

זאת אומרת, שכמעט כל אשה רביעית עברה ניתוח כזה?

כן, כ-22%.

הן מסרו ידיעות אלה כלי היסוס?

בלי כל קושי. זה מוכיח שהאשה אינה חושבת שעשתה מעשה פלילי. רק במקרים מעטים הראו הנשים נטייה להסתיר עובדות, וגם זה רק אם עברו ניתוח לפני הנישואין והיו מעוניינות להסתיר את הדבר מפני בעליהן.

כמה הפלות עברה כל אשה בממוצע?

מאחת עד 12. מבין ה-500, 303 עברו הפלה אחת, 107 עברו שתי הפלות, 43 עברו שלוש הפלות, הגותרות עברו מ-4 עד 12 הפלות.

משמע, שהרופא הנורמלי אינו חושב את ה-דבר לבלתי-מוסרי?

גם אני לא מבט על הדבר כאילו היה בלתי-מוסרי אני רואה בו דבר מזיק מבחינה רפואית.

אך הרופא העושה דבר ביודעו שהוא מזיק, האם אין הוא עושה דבר בלתי-מוסרי?

לא תמיד יכולה אשה בתנאים של היום ללדת ללא זעזועים. אולם ההפלה המלאכותית אינה האמצעי הנכון להסדר ה-ילודה. אסור שתהיה האמצעי.

מהו האמצעי הנכון?

ישנם אמצעי שמירה מספיקים. אין הם בטוחים במאה אחוז, אך בכל זאת יש בהם בטחון רב. מוטב להשתמש בהם מאשר בניחוח.

האם חושב אתה, ד"ר אשרמן, שיש בארץ הסברה מספקת של אמצעים אלה?

יש הסברה, אך אין היא מספקת. היתה צריכה להיות הסברה הרבה יותר מקיפה.

כאיזו צורה?

יש טעמים ציבוריים ודתיים, ביחוד דתיים, המעכבים מתן הסברה במידים הדרושים. בחוץ-לארץ ישנן תחנות לייעוץ. גם בארץ ישנן אחדות -

מטעם מי?

שום מוסד רשמי אינו רוצה לתת להן את הגושפנקה שלו.

אפשר להבין את דברך כך שדו"עתך דרושות בארץ תחנות-ייעוץ רשמיות למניעת הריון, מטעם מוסד רשמי?

כמובן. לזה יש הצדקה גמורה. איש לא ימתח ביקורת על זוג נשוי שאינו רוצה בילדים והנמנע בכלל לבוא במגע מיני. איני חושב שיש הבדל בין זוג כזה לבין זוג המשתמש באמצעי שמירה. כמובן שאותי תחנות-ייעוץ צריכות גם לתת עצה בכיוון ההפוך. אם הטעמים של הזוג למניעת הריון אינם עומדים בפני ביקורת, יש להשפיע עליו בכיוון ההפוך.

אצלנו המצב שונה מזה השורר ברוב ארצות אירופה. ישנן ארצות העומדות בפני ריבוי מוגזם של האוכלוסיה, ולאחדות מהן צפוי רעב ממש. אצלנו המצב שונה. אנחנו רעבים לאנשים. העלייה נפסקה. לפנינו בעייה של יישוב השממה. לכן יש לדאוג לעידוד-הילודה בד בכד עם הדאגה ללימוד שיטות-המניעה.

אינך חושב שהבעייה שונה בשכבות שונות, שישנן אצלנו שכבות בעלות ילודה מוקדמת, ושכבות אחרות בעלות ילודה קטנה מדי?

כן, זה קיים כמובן. לכן דרוש דגולטור לשני הכיוונים.

אני מבין איפוא שאתה מתנגד להפלות מלא-כוח"ת לא מבחינה רפואית דתית או מוסרית, אלא מבחינה רפואית גרידא?

אני מעוניין רק בצד המדעי. נתקלתי בתוצאות שליליות ואתן אני רוצה למנוע.